YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
11 päivänä maaliskuuta 2004 *

Asiassa C-182/01,

jonka Oberlandesgericht Düsseldorf (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH

vastaan

Werner Jäger

ennakkoratkaisun yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista 27 päivänä heinäkuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 (EYVL L 227, s. 1) 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan ja yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetyn maataloutta koskevan vapautuksen soveltamista koskevista säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1768/95 (EYVL L 173, s. 14) 3 artiklan 2 kohdan ja 8 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: P. Jann, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit C. W. A. Timmermans ja S. von Bahr (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH, edustajanaan Rechtsanwalt K. von Gierke,

— Jäger, edustajanaan Rechtsanwalt W. Graf von Schwerin,

— Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato M. Fiorilli,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Braun ja M. Niejahr,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH:n, edustajinaan K. von Gierke ja Rechtsanwalt E. Krieger, Jägerin, edustajinaan W. Graf von Schwerin, Rechtsanswelt M. Miersch ja Patentanwalt R. E. Wilhelms, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään P. Ormond, avustajanaan barrister M. Hoskins, ja komission, asiamiehenään G. Braun, avustajanaan Rechtsanwalt R. Bierwagen, 3.10.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.11.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Oberlandesgericht Düsseldorf on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 22.3.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.4.2001, EY 234 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista 27 päivänä heinäkuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 (EYVL L 227, s. 1) 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan ja yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetyn maataloutta koskevan vapautuksen soveltamista koskevista säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1768/95 (EYVL L 173, s. 14) 3 artiklan 2 kohdan ja 8 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jonka asianosaisina ovat Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH (jäljempänä STV) ja Jäger ja jossa on kyse Jägerin velvollisuudesta viljelijänä pyynnöstä ilmoittaa STV:lle, onko hän viljellyt — ja jos on, niin missä määrin — eri kasvilajikkeita, joista tietyt on suojattu asetuksella N:o 2100/94.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

Asetus N:o 2100/94

3 Asetuksen N:o 2100/94 1 artiklasta käy ilmi, että sillä otetaan käyttöön kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yhteisön järjestelmä, joka on ainoa ja yksinomainen yhteisön teollisoikeuksien suojaamisen muoto kasvilajikkeiden osalta.

4 Kyseisen asetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan henkilö, jota kutsutaan "jalostajaksi" ja joka on oikeutettu yhteisön kasvinjalostajanoikeuteen, on se, "joka on jalostanut tai löytänyt ja kehittänyt lajikkeen, tai henkilö, jolla on hänen oikeutensa".

5 Saman asetuksen 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Kasvinjalostajanoikeudet antavat omistajalleen tai omistajilleen, jäljempänä 'omistaja', oikeuden toteuttaa 2 kohdassa luetellut toimet.

2. Rajoittamatta 15 ja 16 artiklan soveltamista, seuraavat toimet edellyttävät suojatun lajikkeen lajikeosien ja korjatun aineiston, jäljempänä 'aineisto', osalta omistajan lupaa:

a) tuotanto tai lisäys (monistus),

b) pakkaaminen lisäystarkoituksiin,

c) myyntiin tarjoaminen,

d) myynti tai muu kaupan pitämisen muoto,

e) vienti yhteisöstä,

f) tuonti yhteisöön,

g) hallussa pitäminen a–f kohdassa mainittuihin tarkoituksiin.

Omistaja voi asettaa luvalleen ehtoja ja rajoituksia."

6 Edellä mainitun asetuksen 14 artiklan 1 kohdassa säädetään kuitenkin seuraavaa:

"Sen estämättä mitä 13 artiklan 2 kohdassa säädetään, ja maataloustuotannon suojelemiseksi maanviljelijöillä on lupa käyttää lisäystarkoituksiin avomaalla omalla tilallaan korjattua tuotetta, jonka he ovat saaneet istuttamalla omalle tilalleen sellaisen lajikkeen, muun kuin hybridilajikkeen tai synteettisen lajikkeen, lisäysaineistoa, jolla on yhteisön kasvinjalostajanoikeudet."

7 Asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että kyseistä lupaa, jota kutsutaan "viljelijän etuoikeudeksi", sovelletaan ainoastaan siinä lueteltuihin viljelykasvilajeihin. Nämä lajit on ryhmitelty neljään luokkaan, jotka ovat rehukasvit, viljat, peruna sekä öljy- ja kuitukasvit.

8 Kyseisen asetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan "edellä 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen mahdollistavat sekä jalostajan ja viljelijän lailliset edut turvaavat edellytykset vahvistetaan ennen tämän asetuksen voimaantuloa 114 artiklassa tarkoitetuin soveltamista koskevin säännöin". Kyseisessä kohdassa mainitaan ne perusteet, joilla nämä edellytykset on näin vahvistettava ja joihin kuuluvat tilakohtaisen määrällisen rajoituksen puuttuminen, lupa valmistella korjattu tuote

viljelijän itsensä tai hänen käyttämiensä palvelujen suorittamaa viljelyä varten, viljelijöille — pienviljelijöitä lukuun ottamatta — asetettu velvollisuus maksaa omistajalle kohtuullinen palkkio, jonka on oltava selvästi pienempi kuin samalla alueella saman lajikkeen lisäysaineiston luvanvaraisen tuotannon osalta perittävä summa, ja omistajien yksinomainen vastuu kyseisen 14 artiklan soveltamisen valvonnasta.

9 Asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennessa luetelmakohdassa säädetään näiden perusteiden joukkoon kuuluvaksi myös viljelijöiden tiedonantovelvollisuus. Kyseinen säännös on sanamuodoltaan seuraavanlainen:

"Viljelijät ja lajittelutoimien suorittajat toimittavat pyydettäessä omistajille kaiken asiaankuuluvan tiedon; myös maataloustuotantoa valvovat viranomaiset voivat toimittaa kaiken asiaankuuluvan tiedon, jos nämä tiedot on saatu heidän tehtäviensä tavanomaisen harjoittamisen yhteydessä ilman veloituksia tai lisäkustannuksia. Nämä säännökset eivät vaikuta henkilötietojen osalta yhteisön eikä kansalliseen lainsäädäntöön yksilöiden suojasta henkilötietojen käsittelyn ja vapaan liikkeen osalta."

10 Asetuksen N:o 2100/94 johdanto-osan 17. ja 18. perustelukappaleesta käy ilmi, että "kasvilajikkeiden suojaamiseen yhteisön tasolla liittyvien oikeuksien käyttäminen edellyttää rajoitusten asettamista säännöksin, jotka annetaan yleisen edun vuoksi", että "tämä merkitsee maataloustuotannon suojaamista" ja että "viljelijällä on sen vuoksi oltava lupa käyttää tiettyjä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen korjaamiaan tuotteita lisäystarkoituksiin".

Asetus N:o 1768/95

11 Asetuksessa N:o 1768/95 vahvistetaan sen 1 artiklan mukaan asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen mahdollistavia edellytyksiä koskevat soveltamissäännöt.

12 Kyseisen asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Sekä omistajan, joka edustaa jalostajaa, että viljelijän on sovellettava 1 artiklassa tarkoitettuja edellytyksiä siten, että molempien lailliset edut turvataan.

2. Laillisia etuja ei katsota turvatuiksi, jos yhteen tai useampaan näistä eduista kohdistuu haitallisia vaikutuksia, koska ei oteta huomioon tarvetta ylläpitää järkevää tasapainoa niiden kaikkien välillä tai suhteellisuuden tarvetta asiaankuuluvan edellytyksen syyn ja sen soveltamisen tosiasiallisen vaikutuksen välillä."

13 Saman asetuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. — — asetuksen [N:o 2001/94] 14 artiklan säännöksistä johtuvia omistajaa koskevia oikeuksia ja velvoitteita, sellaisina kuin ne tässä asetuksessa täsmennetään ja jotka ovat muita kuin 5 artiklassa tarkoitettu oikeus kohtuulliseen palkkioon määritettävissä olevana maksuna, ei voida siirtää toiselle. Ne on kuitenkin sisällytettävä niihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, joita koskee yhteisön kasvinjalostajanoikeuden siirtäminen — — asetuksen [N:o 2001/94] 23 artiklan säännösten mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa mainittuihin oikeuksiin voivat turvautua yksittäiset omistajat, useat omistajat yhdessä tai yhteisöön yhteisön tasolle, kansallisesti, alueellisesti tai paikallisesti sijoittautunut omistajien järjestö. Omistajien järjestö voi toimia ainoastaan jäsentensä puolesta ja ainoastaan niiden puolesta, jotka ovat luovuttaneet järjestölle kirjalliset valtuudet. Sen on toimittava joko yhden tai useamman jäsenensä tai valtuuttamiensa tilintarkastajien välityksellä valtakirjojen rajoissa."

14 Asetuksen N:o 1768/95 4 artiklan 3 kohta on sanamuodoltaan seuraavanlainen:

"Henkilö tai henkilöt, joiden omaisuutta kyseinen tila on mainitun velvoitteen täyttämisen hetkellä, katsotaan viljelijäksi tai viljelijöiksi, jos hän ei todista/he eivät todista, että joku muu toimii viljelijänä ja näin henkilönä, jolle velvoitteen täyttäminen kuuluu, 1 ja 2 kohdan säännösten mukaisesti."

15 Asetuksen N:o 1768/95 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Asiaankuuluvista yksityiskohtaisista tiedoista, jotka viljelijän on toimitettava omistajalle asetuksen [N:o 2100/94] 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan mukaisesti, voidaan tehdä sopimus omistajan ja kyseisen viljelijän välillä.

2. Jos tällaista sopimusta ei ole tehty tai sellaista ei sovelleta, viljelijän on toimitettava omistajalle tämän pyynnöstä selvitys asiaankuuluvista tiedoista,

sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön muussa lainsäädännössä tai jäsenvaltioiden lainsäädännöissä esitettyjen tietoa koskevien vaatimusten soveltamista. Seuraavat seikat katsotaan asiaankuuluviksi:

a) viljelijän nimi, kotipaikka ja tilan osoite,

b) tiedot siitä, onko viljelijä käyttänyt tilansa pello(i)lla omistajan yhteen tai useampaan lajikkeeseen kuuluvaa korjattua tuotetta istutusta varten,

c) jos viljelijä on käyttänyt tällaista korjattua tuotetta, kyseiseen tai kyseisiin lajikkeisiin kuuluvien korjattujen tuotteiden määrä, jonka viljelijä on käyttänyt asetuksen [N:o 2100/94] 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti,

d) samoin edellytyksin sen tai niiden henkilöiden nimet ja osoitteet, joiden palveluja hän on käyttänyt kyseisen korjatun tuotteen valmistuksessa istutusta varten,

e) jos b, c tai d alakohtaa koskevia tietoja ei voida vahvistaa 14 artiklan säännösten mukaisesti, kyseisten lajikkeiden lisäysaineistoon luvanvaraisen tuotannon osalta käytetty määrä sekä sen valmistajan tai valmistajien nimet ja osoitteet,

— — .

3. Edellä 2 kohdan b, c, d ja e alakohdassa tarkoitettujen tietojen on koskettava kuluvaa markkinointivuotta ja yhtä tai useampaa niistä edeltävistä kolmesta markkinointivuodesta, joiden osalta omistaja ei vielä ole pyytänyt tietoja 4 ja 5 kohdan säännösten mukaisesti.

Kuitenkin ensimmäisen markkinointivuoden, johon tiedot viittaavat, on oltava vuosi, josta ensimmäisen kerran pyydettiin tietoja lajikkeesta tai lajikkeista ja kyseisestä viljelijästä sillä edellytyksellä, että omistaja on toteuttanut aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viljelijä ennen lajikkeen tai lajikkeiden lisäysaineiston hankintaa tai niitä hankkiessaan oli tietoinen vähintään yhteisön kasvinjalostajanoikeuksien myöntämistä koskevan hakemuksen täyttämisestä tai tällaisen oikeuden myöntämisestä sekä kyseisen lisäysaineiston käyttöön liittyvistä edellytyksistä.

— —

4. Pyynnössään omistajan on täsmennettävä nimensä ja osoitteensa, lajike tai lajikkeet, joista hän on kiinnostunut saamaan tietoja, sekä viittaus tai viittaukset asiaankuuluvaan kasvinjalostajanoikeuteen tai -oikeuksiin. Jos viljelijä sitä vaatii, kysely on tehtävä kirjallisesti ja omistusoikeus on osoitettava. Kysely on tehtävä suoraan kyseiselle viljelijälle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 kohdan säännösten soveltamista.

5. Kyselyn, jota ei ole tehty suoraan kyseiselle viljelijälle, katsotaan täyttävän 4 kohdan kolmannen virkkeen säännökset, jos se lähetetään viljelijöille seuraavien viranomaisten tai henkilöiden välityksellä näiden ennakkoon antamalla suostumuksella:

— viljelijöiden järjestöt tai osuuskunnat, koskee kaikkia tällaisten järjestöjen tai osuuskuntien jäseninä olevia viljelijöitä, tai,

— valmistajat, koskee kaikkia viljelijöitä, joille valmistajat ovat toimittaneet palveluja asiaankuuluvan korjatun tuotteen varmistamiseksi istutusta varten kuluvana markkinointivuotena ja edeltävinä kolmena markkinointivuotena 3 kohdassa täsmennetystä markkinointivuodesta alkaen,

tai

— omistajien lajikkeiden luvanvaraisen lisäysaineiston toimittajat, koskee kaikkia viljelijöitä, joille he ovat toimittaneet tällaista lisäysaineistoa kuluvan markkinointivuoden aikana ja edeltävinä kolmena markkinointivuotena 3 kohdassa täsmennetystä markkinointivuodesta alkaen.

6. Edellä 5 kohdan säännösten mukaisesti tehdyssä pyynnössä ei edellytetä yksittäisten viljelijöiden täsmentämistä. Kyseiset viljelijät voivat antaa järjestöille, osuuskunnille, valmistajille tai toimittajille luvan toimittaa vaadittavat tiedot omistajalle."

Kansallinen lainsäädäntö

16 Vuoden 1985 Sortenschutzgesetzin (vuoden 1985 laki kasvinjalostajanoikeudesta, sellaisena kuin se on muutettuna 25.7.1997 annetulla lailla (BGBl. 1997 I, s. 3165; jäljempänä SortG) 10 a §:n 6 momentissa, jossa määritellään Saksan lainsäädännön mukainen suojattuihin kasvilajikkeisiin liittyvä tiedonantovelvollisuus, säädetään seuraavaa:

"Korjattua tuotetta lisäystarkoituksiin käyttävillä viljelijöillä sekä niiden valtuuttamilla valmistajilla on velvollisuus tiedottaa kasvinjalostajanoikeuksien omistajalle lisäystarkoituksen laajuudesta."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että STV on Saksan oikeuden mukaan perustettu rajavastuuyhtiö (Gesellschaft mit beschränkter Haftung), jonka toimialana on välittömästi tai välillisesti siemeniä tuottavien, myyvien tai siementen tuotantoon tai kauppaan osallistuvien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden sekä henkilöyhtiöiden taloudellisten etujen puolustaminen. Yhtiön toimialana on ensinnäkin kasvinjalostajanoikeuksien omistajien oikeuksien valvominen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ja erityisesti sen yhtiömiesten tai kolmansien osapuolten kasvinjalostajanoikeuksia koskevien tarkastusten toteuttaminen siementen lisäys- ja myyntiyrityksissä. Toimiala käsittää myös kasvilajikkeiden käyttölupamaksujen keräämisen ja sellaisten yleisten toimenpiteiden toteuttamisen, joiden tarkoituksena on edistää tuotantoa ja varmistaa moitteettomien ja laadukkaiden siementen tarjonta ja myynti kuluttajille; yhtiön toimintaan ei kuitenkaan kuulu siementen osto tai myynti.

18 STV:n yhtiömiehiin kuuluu kansallisen lainsäädännön eli SortG:n ja/tai yhteisön lainsäädännön eli asetuksen N:o 2100/94 mukaisia kasvinjalostajanoikeuden omistajia ja kasvilajikkeiden käyttöön yksinoikeuden saaneita luvanomistajia. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan vaikuttaa myös siltä, että STV:n yhtiömiehenä on myös Bundesverband Deutscher Pflanzenzüchter eV (BDP), johon kuuluu myös lukuisia Saksan ja/tai yhteisön oikeuden mukaisia kasvinjalostajanoikeuksien omistajia ja käyttöön yksinoikeuden saaneita luvanomistajia.

19 STV on prokuroiden ja kirjallisten valtuutusten perusteella vedonnut omissa nimissään lukuisissa saksalaisissa tuomioistuimissa satoja saksalaisia viljelijöitä, muun muassa Jägeria, vastaan 60 kansallisen tai yhteisön oikeuden mukaisen kasvinjalostajanoikeuden omistajan tai käyttöluvanomistajan oikeuksiin, jotka koskevat yli 500 viljelykasvilajiketta. Viimeksi mainittuihin kuuluvat sen yhtiömiehet ja sen yhtiömiehenä olevan liiton jäsenet sekä henkilöt, jotka eivät ole sen yhtiömiehiä eivätkä sen yhtiömiehenä olevan liiton jäseniä mutta jotka ovat kirjallisella valtakirjalla valtuuttaneet sen omissa nimissään vastiketta vastaan jäljempänä puolustamaan oikeuksiaan, jotka koskevat suojattujen kasvilajikkeiden käyttöä lisäystarkoituksessa.

20 STV on vaatinut Jägeriä ilmoittamaan, missä määrin hän on kasvukautena 1997/1998 viljellyt yli 500 kasvilajiketta, joista noin kolmannes on suojattuja asetuksella N:o 2100/94.

21 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että STV väittää, että se on asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu omistajien järjestö ja että se voi kyseisen asialegitimaation perusteella vedota tuomioistuimessa sellaisten omistajien ja oikeudensaajien oikeuksiin, jotka ovat valtuuttaneet STV:n näin tekemään, ja tämä riippumatta siitä, ovatko kyseiset omistajat ja oikeudensaajat sen yhtiömiehiä.

22 Kansallisen tuomioistuimen mukaan STV väittää myös, että Jägerin on viljelijänä ilmoitettava sille, onko hän viljellyt jotain kyseisessä pyynnössä mainituista lajeista, ja jos on, niin missä määrin ilman, että STV:n olisi konkreettisesti näytettävä, että Jäger olisi viljellyt jotain tiettyä lajiketta. Tämä laaja tiedonantovelvollisuus, joka koskee asetuksella N:o 2100/94 suojattuja lajeja, seuraa STV:n mukaan kyseisen asetuksen 14 artiklan 3 kohdan kuudennesta luetelmakohdasta, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1768/95 8 artiklan 2 kohdan kanssa.

23 Jäger väittää, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa viitataan järjestöön tai yhdistykseen, jolla on "jäseniä", eikä liikeyritykseen, kuten rajavastuuyhtiöön, jolla ei ole jäseniä vaan yhtiömiehiä. Jäger toteaa lisäksi, että vaikka STV:tä olisi pidettävä asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna järjestönä, kyseistä säännöstä ei kuitenkaan voida soveltaa sellaisten yhteisön kasvinjalostajanoikeuksien omistajien etuihin, jotka ovat ainoastaan STV:n yhtiömiehen jäseniä tai joilla ei ole mitään yhtymäkohtaa STV:hen.

24 Tiedonsaantioikeuden osalta Jäger väittää, ettei asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennessa luetelmakohdassa tai asetuksen N:o 1768/95 8 artiklassa aseteta viljelijälle velvollisuutta toimittaa tietoja ilman, että omistaja on osoittanut, että jokin siementen käyttötoimenpide on toteutettu.

25 Landgericht Düsseldorf (Saksa) hylkäsi STV:n Jägeria vastaan nostaman kanteen. Kyseinen tuomioistuin totesi, ettei STV:llä ollut asialegitimaatiota nostaa omissa nimissään tällaista kannetta sellaisten omistajien ja oikeudensaajien puolesta, joiden osalta STV ei ollut näyttänyt, että ne olivat järjestön jäseniä. Muilta osin tuomioistuin hylkäsi kanteen perusteettomana, koska se katsoi, ettei STV ollut näyttänyt, olivatko, ja jos olivat, minkä lajikkeiden osalta STV:n valtuuttaneet tahot omistajia vai yksinomaisen käyttöluvan omistajia asianomaisen ajanjakson aikana, ja jos olivat, minkä lajikkeiden osalta.

26 STV valitti kyseisestä tuomiosta Oberlandesgericht Düsseldorfiin.

27 Viimeksi mainittu tuomioistuin toteaa, että valituksen hyväksyminen riippuu ensinnäkin siitä, onko STV:llä, joka ei vetoa omiin kasvinjalostajanoikeuksiinsa, oikeus vedota omissa nimissään sellaisten omistajien ja oikeudensaajien kansallisen ja yhteisön tason oikeuksiin, jotka on nimenomaisesti mainittu kannekirjelmässä.

28 Kansallinen tuomioistuin toteaa tältä osin, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa olevia käsitteitä "järjestö" ja "jäsen" on mitä ilmeisimmin tulkittava laajasti muun muassa siksi, että kyseistä säännöstä on tarkasteltava itsenäisesti ja että sen saksalaisessa kieliversiossa on kyse yleisesti organisaatiosta (Organisation) samassa merkityksessä kuin yhteisö (Vereinigung) ilman, että siinä viitattaisiin tiettyyn oikeudelliseen muotoon. Kyseisen tuomioistuimen mukaan jää kuitenkin epäilyksiä sen suhteen, kattaako kyseisen säännöksen sanamuoto kaikki omistajien yhteenliittymät, mukaan lukien erityisesti rajavastuuyhtiöt, ja kattaako asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun järjestön valta vedota kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin myös kyseisen järjestön yhtiömiesten sellaisten jäsenten oikeudet, jotka ovat mainitun järjestön "välillisiä jäseniä".

29 Kansallinen tuomioistuin nostaa myös esille kysymyksen siitä, onko STV:llä myös oikeus käyttää asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 1 kohdan mukaisia oikeuksia sellaisten omistajien tai näiden oikeudensaajien osalta, jotka eivät ole STV:n yhtiömiehiä eivätkä sen välillisiä jäseniä edellisessä kohdassa täsmennetyllä tavalla mutta jotka kuitenkin antavat etujensa puolustamisen kyseisen yhtiön tehtäväksi vastiketta vastaan.

30 Asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennen luetelmakohdan ja asetuksen N:o 1768/95 8 artiklan osalta kansallinen tuomioistuin toteaa, ettei STV ole esittänyt viitteitä siitä, että Jäger olisi toteuttanut jonkin asetuksen N:o 2100/94 13 artiklan 2 kohdassa luetelluista toimista kyseisen yhtiön kanteessa määritettyjen suojattujen lajikkeiden osalta tai että hän olisi edes käyttänyt kyseisiä lajikkeita tilallaan. STV:llä on näin ollen se tiedonsaantioikeus, johon se vetoaa, ainoastaan siinä tapauksessa, että kyseisillä säännöksillä annetaan tiedonsaantioikeus suhteessa kaikkiin viljelijöihin riippumatta pääasian olosuhteista.

31 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudennessa luetelmakohdassa tarkoitettu asiaankuuluvan tiedon toimittaminen on yksi niistä edellytyksistä, jotka viljelijän on täytettävä, jotta 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käyttö lisäystarkoituksiin voidaan poikkeuksellisesti sallia. Kansallinen tuomioistuin toteaa näin ollen, että tiedonantovelvollisuus edellyttää välttämättä toimea, joka liittyy käyttöön lisäystarkoituksiin.

32 Asetuksen N:o 1768/95 8 artiklan osalta Oberlandesgericht Düsseldorf muistuttaa, että koska kyseessä on soveltamisasetus, asetuksen tarkoituksena on ainoastaan täsmentää ne edellytykset, joiden täyttyessä asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 1 kohdan poikkeussäännöksiä voidaan soveltaa.

33 Kansallinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että on totta, että omistajan on usein vaikeata huomata sellaisia väärinkäytöksiä, jotka seuraavat siitä, että viljelijä käyttää omalla tilallaan suojatun lajikkeen korjattua satoa lisäysaineistona, koska kasvin tutkiminen ei mahdollista sen toteamista, onko se tulosta käytöstä lisäystarkoituksessa vai siementen hankinnasta. Kaikkiin viljelijöihin ulotettu tiedonsaantioikeus ei kuitenkaan poista kyseistä vaikeutta kokonaan, koska erityisesti silloin, kun vastaus on kieltävä, omistaja kohtaa samat vaikeudet, ellei riittäviä valvontamahdollisuuksia ole. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että

"periaatteessa näyttää olevan arveluttavaa myöntää tietojensaantioikeus sellaisen maksuvaatimuksen valmistelemiseksi, jolla tietojensaantiin oikeutettu henkilö haluaa ensiksi hankkia itselleen tiedon siitä, ovatko sellaisen maksuvaatimuksen edellytykset ylipäätään olemassa". Tavallisesti tällaiseen oikeuteen vetoavan asiana on oltava ainakin esittää konkreettisia viitteitä tällaista oikeutta loukkaavan henkilön vastuun aiheuttavien tosiseikkojen olemassaolosta.

34 Oberlandesgericht Düsseldorf on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Voiko Saksan oikeuden mukaan perustettu rajavastuuyhtiö (GmbH) olla — — asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu 'omistajien järjestö' ja voiko

b) tällainen yhtiö käyttää mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan perusteella asetuksen 3 artiklan 1 kohdasta seuraavia oikeuksia myös sellaisten kasvinjalostajanoikeuden omistajien puolesta, jotka eivät ole sen yhtiömiehiä, vaan sen yhtiömiehenä olevan liiton jäseniä, ja voiko

c) tällainen yhtiö käyttää (vastiketta vastaan) mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan perusteella asetuksen 3 artiklan 1 kohdasta seuraavia oikeuksia myös sellaisten kasvinjalostajanoikeuden omistajien puolesta, jotka eivät ole sen yhtiömiehiä eivätkä yhtiön yhtiömiehenä olevan liiton jäseniä?

2) Onko — — asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudetta luetelmakohtaa ja — — asetuksen N:o 1768/95 8 artiklaa tulkittava siten,

että asetuksen [N:o 2100/94] mukaan suojatun lajikkeen kasvinjalostajanoikeuden omistaja saa vaatia *kaikilta viljelijöiltä* edellä mainituissa säännöksissä olevat tiedot *riippumatta siitä*, onko olemassa mitään viitteitä, joiden mukaan viljelijä olisi ylipäätään toteuttanut asetuksen [N:o 2100/94] 13 artiklan 2 kohdan mukaisen käyttötoimenpiteen kyseessä olevan lajikkeen osalta tai ainakin käyttänyt kyseistä lajiketta muuten tilallaan?"

Ensimmäinen kysymys

35 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että rajavastuuyhtiötä voidaan pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna "omistajien järjestönä", ja jos näin on, voiko tällainen yhtiö käyttää sellaisten kasvinjalostajanoikeuksien omistajien oikeuksia, jotka eivät ole kyseisen yhtiön yhtiömiehiä vaan sellaisen järjestön jäseniä, joka on kyseisen yhtiön yhtiömies, sekä sellaisten omistajien oikeuksia, jotka eivät ole kyseisen yhtiön yhtiömiehiä eivätkä yhtiömiehenä olevan järjestön jäseniä mutta jotka ovat vastiketta vastaan antaneet kyseisen yhtiön tehtäväksi etujensa puolustamisen.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

36 STV väittää, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava laajasti. STV nimittäin toteaa, että yhteisön lainsäätäjä on tietoisesti jättänyt täsmentämättä asianomaisen omistajien yhteenliittymän konkreettisen muodon, jotta voitaisiin ottaa huomioon eri jäsenvaltioissa vallitsevat erilaiset tilanteet. Kyseisessä säännöksessä tarkoitetaan STV:n mukaan keskuselintä, jonka tehtävänä on käyttää omistajien oikeuksia. Saksan oikeuden mukaan perustettu rajavastuuyhtiö kuuluu STV:n mukaan näin ollen mainitun säännöksen soveltamisalaan.

37 STV toteaa lisäksi, että jotta se voisi asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti käyttää kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohtaan perustuvia omistajien oikeuksia, on riittävää, että kukin omistaja antaa sille tätä koskevan kirjallisen valtuutuksen.

38 STV väittää tältä osin, että kuten järjestönkin käsitettä, myös jäsenten käsitettä on tulkittava laajasti ja että kyse on ainoastaan "kuulumisesta". Näin ollen myös silloin, kun tällaiselle järjestölle annetaan valtuutus, asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "jäsentä" koskeva edellytys täyttyy.

39 Tämä jäsenen ominaisuus on olemassa sitäkin suuremmalla syyllä silloin, kun omistajat ovat antaneet valtuutuksen yhtiömuodossa toimivalle järjestölle ja kun he ovat tämän lisäksi sellaisen liiton jäseniä, joka puolestaan on tällaisen järjestön yhtiömies. Tällaiset omistajat ovat STV:n mukaan joka tapauksessa järjestön "välillisiä jäseniä", jotka perustamalla liiton, jonka jäseniä he ovat, ovat yhteisöoikeuden mukaan sidoksissa järjestöön, joka toimii heidän sijaansa ja puolesta.

40 Jäger väittää, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa käytetyllä termillä "järjestö" ei tarkoiteta STV:n kaltaista yritystä. Jäger toteaa erityisesti, ettei rajavastuuyhtiöllä selvästikään ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja "jäseniä". Termin "jäsenet" käyttö nimittäin osoittaa, että yhteisön lainsäätäjällä oli mielessään ammatillisia etuja ajava yhteenliittymä, jonka oikeudellinen muoto on samanlainen kuin yhdistyksen tai vastaavanlaisen rakenteen, eikä yritys, joka on sekä oikeudellisesti että organisatorisesti täysin riippumaton jalostajien yksilöllisistä eduista.

41 Italian hallitus väittää, ettei asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu omistajien järjestö voi olla yhtiömuotoinen, koska yhtiöllä on oma oikeushenkilöllisyytensä yhtiömiehiin nähden ja sitä on näin ollen pidettävä kolmantena osapuolena suhteessa kuhunkin kasvinjalostajanoikeuden omistajaan. Italian hallituksen mukaan tällaista yhtiötä ei näin ollen voida pitää asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan säännöksistä seuraavien, omistajalle kuuluvien oikeuksien oikeudensaajana.

42 Komissio katsoo, että on aihetta tulkita laajasti käsitettä yhteisöön yhteisön tasolle, kansallisesti, alueellisesti tai paikallisesti sijoittautunut omistajien järjestö, jotta olisi mahdollista kattaa kaikki jäsenvaltioissa ilmenevät organisaatiomuodot, mikä on komission mukaan myös syy siihen, että yhteisön lainsäätäjä on päättänyt tarkoituksella viitata tällaiseen järjestöön yleisin sanamuodoin.

43 Komissio tukeutuu ajatukseen, jonka mukaan kaikkien organisaatiomuotojen on oltava sallittuja ja omistajien oikeuksien on oltava taatut organisaation muodosta riippumatta, ja katsoo, että omistajien järjestön jäsenet voivat olla luonnollisia henkilöitä tai sellaisia järjestöjä, joiden jäsenet ovat omistajia. Näin ollen Saksan oikeuden mukaan perustettu rajavastuuyhtiö voi komission mukaan olla asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "omistajien järjestö" silloin, kun on kyse omistajista, jotka eivät ole yhtiön yhtiömiehiä mutta jotka ovat sellaisen järjestön jäseniä, joka itse on kyseisen yhtiön yhtiömies. Viimeksi mainitut jäsenet ovat komission mukaan välillisiä jäseniä, ja yhtiö voi käyttää heidän oikeuksiaan edellyttäen, että he ovat valtuuttaneet yhtiön näin tekemään.

44 Asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä mainitaan komission mukaan sitä vastoin selvästi, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu omistajien järjestö voi toimia ainoastaan jäsentensä nimissä. Tästä seuraa komission mukaan se, ettei omistajien järjestö voi käyttää saman artiklan

1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia sellaisten omistajien osalta, jotka eivät ole sen yhtiömiehiä tai sen jäseniä ja jotka eivät myöskään ole sellaisen liiton jäseniä, joka on kyseisen yhtiön yhtiömies tai jäsen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

45 On muistettava, että kuten asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetään ja asetuksen N:o 1768/95 1 artiklassa täsmennetään, viimeksi mainitussa asetuksessa vahvistetaan mainitun 14 artiklan 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen mahdollistavia edellytyksiä koskevat soveltamissäännöt.

46 Asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 1 kohdasta seuraa, että lukuun ottamatta oikeutta kohtuulliseen palkkioon määritettävissä olevana, omistajalle maksettavana maksuna, asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan säännöksistä johtuvia omistajaa koskevia oikeuksia ja velvoitteita ei voida siirtää toiselle.

47 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 20 kohdassa todennut, asianomaiset oikeudet ovat ennen kaikkea oikeus periä korvauksia viljelijöiltä, oikeus valvoa asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan tai kyseisen säännöksen perusteella annettujen säännösten soveltamista ja oikeus saada pyydettäessä viljelijöiltä ja lajittelutoimien suorittajilta kaikki asiaankuuluvat tiedot.

48 Asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan nojalla kyseisiin oikeuksiin voivat vedota yksittäiset omistajat, useat omistajat yhdessä tai yhteisöön yhteisön tasolle, kansallisesti, alueellisesti tai paikallisesti sijoittautunut omistajien järjestö.

49 Omistajien järjestön käsitettä ei kuitenkaan ole määritelty asetuksessa N:o 1768/95.

50 Sekä yhteisön oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate kuitenkin edellyttävät, että yhteisön oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja soveltamisalan määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko yhteisössä itsenäisesti ja yhtenäisesti, mikä on tehtävä ottamalla huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisen säännöstön tavoitteet (asia C-287/98, Linster, tuomio 19.9.2000, Kok. 2000, s. I-6917, 43 kohta ja asia C-40/01, Ansul, tuomio 11.3.2003, Kok. 2003, s. I-2439, 26 kohta).

51 Tältä osin on todettava, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan säännösten tarkoituksena on mahdollistaa se, että omistajat voivat järjestäytyä asianmukaisella tavalla käyttääkseen asetuksen N:o 2100/94 14 artiklaan perustuvia oikeuksiaan. He voivat toimia erikseen tai yhdessä tai perustaa tässä tarkoituksessa järjestön. Kyseisissä säännöksissä jätetään omistajille vapaus valita kyseisen järjestön oikeudellinen muoto, joten kyseinen järjestö voi valita muodokseen sekä yhdistyksen että rajavastuuyhtiön.

52 Tätä tulkintaa vahvistaa asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan eri kieliversioiden tarkastelu. Tanskalaisessa (sammenslutning), englantilaisessa (organization), espanjalaisessa (organización), ranskalaisessa (organisation), kreikkalaisessa (σργάνωση), italialaisessa (organizzazione), hollantilaisessa (organisatie), portugalilaisessa (organização), suomalaisessa (järjestö) ja ruotsalaisessa (organisation) versiossa käytetyt termit ovat kaikki riittävän yleisiä kattamaan paitsi yhdistykset myös muut organisaatiomuodot, kuten rajavastuuyhtiön. Vaikka saksankielisessä versiossa käytetään mainitun 2 kohdan ensimmäisessä

virkkeessä ja asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 3 kohdassa termiä "Vereinigung", siinä käytetään kuitenkin termiä "Organisation" kyseisen asetuksen 3 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä.

53 Se, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä viitataan omistajien järjestön "jäseniin", voidaan yksinkertaisesti selittää termin "järjestö" käytöllä, eikä siinä millään tavalla osoiteta sitä oikeudellista muotoa, joka kyseisellä järjestöllä olisi oltava.

54 Italian hallitus on väittänyt, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "omistajien järjestö" ei voi olla yhtiömuodossa, koska tällaista olisi pidettävä kolmantena osapuolena kuhunkin omistajaan nähden, ja tältä osin on riittävää todeta, että jokainen järjestö, joka on oikeushenkilö, on kolmas osapuoli sen muodostaviin omistajiin nähden ja että tällainen toteamus ei koske ainoastaan yhtiömuodossa toimivia organisaatioita. Toisaalta, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 21 kohdassa todennut, yhtiömiehen aseman saaminen järjestössä, joka on muodoltaan rajavastuuyhtiö, ei millään tavalla edellytä oikeuksien luovuttamista kyseiselle yhtiölle.

55 Omistajien järjestön jäsenien oikeudellisen muodon osalta on todettava, ettei asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohta sisällä viitteitä tältä osin. Koska järjestön oikeudellisen muodon valinta on jätetty omistajille, kuten tämän tuomion 51 kohdasta ilmenee, tämän täytyy päteä myös järjestön jäsenten osalta. Kuten komissio on perustellusti todennut, omistajien järjestön jäsenet voivat olla yhtä hyvin luonnollisia henkilöitä kuin sellaisia järjestöjäkin, joiden jäsenet ovat omistajia. Tästä seuraa, että rajavastuuyhtiö voi olla asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "omistajien järjestö" myös sellaisten omistajien osalta, jotka eivät ole yhtiömiehiä mutta jotka ovat mainitun yhtiön yhtiömiehenä olevan järjestön jäseniä. Viimeksi mainitussa tapauksessa kyseiset omistajat ovat järjestön välillisiä jäseniä.

56 Asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohdan toisesta virkkeestä seuraa kuitenkin, että jotta järjestö voisi vedota asetuksen N:o 2100/94 14 artiklasta seuraaviin omistajien oikeuksiin, edellytetään, että sen jäsenet — suorat tai välilliset — ovat antaneet sille tätä varten kirjallisen valtuutuksen.

57 Mainitusta toisesta virkkeestä ilmenee myös, että omistajien järjestö voi toimia ainoastaan jäsentensä nimissä eikä omissa nimissään tai sellaisten omistajien nimissä, jotka eivät ole sen jäseniä.

58 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että rajavastuuyhtiö voi olla kyseisessä säännöksessä tarkoitettu kasvinjalostajanoikeuksien "omistajien järjestö". Tällainen järjestö voi vedota muun järjestön jäseninä olevien omistajien oikeuksiin edellyttäen, että viimeksi mainittu järjestö on itse ensiksi mainitun järjestön jäsen. Tällainen järjestö ei sitä vastoin voi vedota sellaisten omistajien oikeuksiin, jotka olematta kyseisen järjestön tai muun kyseisen järjestön jäsenenä olevan järjestön jäseniä ovat vastiketta vastaan antaneet sen tehtäväksi etujensa puolustamisen.

Toinen kysymys

59 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, onko asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudetta luetelmakohtaa ja asetuksen N:o 1768/95 8 artiklaa tulkittava siten, että niissä säädetään yhteisön kasvinjalostajanoikeuden omistajan mahdollisuudesta vaatia viljelijältä kyseisissä säännöksissä säädettyjä tietoja silloin, kun omistajalla ei ole viitteitä siitä, että

viljelijä olisi käyttänyt avomaalla omalla tilallaan sellaisen lajikkeen, muun kuin hybridilajikkeen tai synteettisen lajikkeen, lisäysaineistoa, joka kuuluu mainitun 14 artiklan 2 kohdassa lueteltuihin viljelykasvilajeihin.

60 On todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-305/00, Schulin, 10.4.2003 antamassaan tuomiossa (Kok. 2003, s. I-3525) vastannut kysymykseen, joka on esitetty lähes identtisin sanamuodoin nyt käsiteltävänä olevan ennakkoratkaisupyynnön toisen kysymyksen kanssa.

61 Tässä tuomiossa on näin ollen aihetta yhtäältä viitata edellä mainitussa asiassa Schulin annetun tuomion 46–69 kohtaan ja 71 kohtaan. Toisaalta STV on vedonnut asetuksen N:o 1768/95 4 artiklan 3 kohtaan tukeakseen tulkintaansa saman asetuksen 8 artiklan 2 kohdasta, ja tältä osin on riittävää todeta, ettei kyseisessä 3 kohdassa aseteta lisävelvoitteita, vaan siinä säädetään ainoastaan niiden henkilöiden määrittämisestä, jotka ovat velvollisia noudattamaan asetuksen N:o 2100/94 14 artiklasta johtuvia viljelijän velvollisuuksia.

62 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen toiseen kysymykseen on vastattava samalla tavalla kuin edellä mainitussa asiassa Schulin esitettyyn kysymykseen, eli että asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudetta luetelmakohtaa ja asetuksen N:o 1768/95 8 artiklaa ei voida tulkita siten, että niissä annetaan yhteisön kasvinjalostajanoikeuden omistajalle oikeus vaatia mainittujen säännösten mukaisia tietoja viljelijältä, kun omistajalla ei ole mitään viitteitä siitä, että viljelijä on käyttänyt tai aikoo käyttää avomaalla omalla tilallaan lisäystarkoituksiin korjattua tuotetta, jonka hän on saanut viljelemällä omalla tilallaan sellaisen lajikkeen, muun kuin hybridilajikkeen tai synteettisen lajikkeen, lisäysaineistoa, johon kohdistuu kyseinen oikeus ja joka kuuluu yhteen asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 2 kohdassa luetelluista viljelykasvilajeista.

Oikeudenkäyntikulut

63 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Oberlandesgericht Düsseldorfin 22.3.2001 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetyn maataloutta koskevan vapautuksen soveltamista koskevista säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1768/95 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että rajavastuuyhtiö voi olla kyseisessä säännöksessä**

tarkoitettu kasvinjalostajanoikeuksien "omistajien järjestö". Tällainen järjestö voi vedota muun järjestön jäseninä olevien omistajien oikeuksiin edellyttäen, että viimeksi mainittu järjestö on itse ensiksi mainitun järjestön jäsen. Tällainen järjestö ei sitä vastoin voi vedota sellaisten omistajien oikeuksiin, jotka olematta kyseisen järjestön tai muun kyseisen järjestön jäsenenä olevan järjestön jäseniä ovat vastiketta vastaan antaneet sen tehtäväksi etujensa puolustamisen.

2) Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista 27 päivänä heinäkuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdan kuudetta luetelmakohtaa ja asetuksen N:o 1768/95 8 artiklaa ei voida tulkita siten, että niissä annetaan yhteisön kasvinjalostajanoikeuden omistajalle oikeus vaatia mainittujen säännösten mukaisia tietoja viljelijältä, kun omistajalla ei ole mitään viitteitä siitä, että viljelijä on käyttänyt tai aikoo käyttää avomaalla omalla tilallaan lisäystarkoituksiin korjattua tuotetta, jonka hän on saanut istuttamalla omalle tilalleen sellaisen lajikkeen, muun kuin hybridilajikkeen tai synteettisen lajikkeen, lisäysaineistoa, johon kohdistuu kyseinen oikeus ja joka kuuluu yhteen asetuksen N:o 2100/94 14 artiklan 2 kohdassa luetelluista viljelykasvilajeista.

Jann Timmermans von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä maaliskuuta 2004.

R. Grass V. Skouris

kirjaaja presidentti